

ВОПЫТ

КАБ НЕ ПСАВАЛІ КРАЯВІДЫ

Як распарадзіцца старымі дамамі па-гаспадарску

За дзень са старшынёй Ляхавіцкага раённага Савета дэпутатаў Яўгенам ЮРЛЕВІЧАМ мы праехалі больш за дзясятка вёсак. Давялося ўбачыць многія гектары пасаваў, якія зелянеюць на месцы былых нічыйных сядзіб. Зразумела, што гэта работа па добраўпарадкаванні вядзецца сістэмна. Дастаткова сказаць, што ў адным з самых невялікіх раёнаў вобласці за мінулы год было знесена 59 пустыючых дамоў і адпаведна столькі ж участкаў прыведзена ў парадак.

Участак пад пасаваў

У вёсцы Задвор'е Альхоўскага сельсавета пры самым уездзе да нядаўняга часу краявід псаваў стары трохкватэрны дом-барак. Некалі гэта было жыллё аднаго з мясцовых прадпрыемстваў. Потым людзі палепшылі свае ўмовы, з'ехалі, а пабудова разбурылася. Яе знеслі, а заадно добраўпарадкавалі наваколнюю тэрыторыю. У выніку льнозаводу перадалі некалькі гектараў ворыўнай зямлі. Сёння поле засеяна яравымі культурамі.

— Работа праведзена за кошт гаспадаркі «Ляхавіцкі райаграсэрвіс» і бюджэтных грошай у прапорцыі 50 на 50, — расказвае **старшыня Альхоўскага сельсавета дэпутатаў Вячаслаў КУЛАК**. — А ўсяго за 2016 год мы знеслі два дзясяткі старых нічыйных дамоў. Зараз праблемнымі застаюцца 38 домаўладанняў, па чатырох вядзецца работа.

— З пачатку дзейнасці Указа №100 у гэтым сельсавеце ўведзены ў сьвяз зварот зямлі прыкладна сотні былых сядзіб, — дапаўняе старшыня райсавета. — Уяўляецца, які «парадак» быў бы ў вёсках, каб яны стаялі і зарасталі бур'яном?

Важнасць такой работы ніхто пад сумненне і не ставіць. Яна відавочная.

У Крывошынскім сельсавеце давялося застаць за работай брыгаду ПМК-17, якая якраз займалася добраўпарадкаваннем тэрыторыі пасля зносу дамоў. Старшыня сельвыканкама Юрый Чаранкевіч патлумачыў, што на гэты год запланавана работа па ліквідацыі 11 трухлявых дамоў, летась разабраліся з 18-ю пабудовамі. Механізм ужо адпрацаваны. Знаходзіцца арганізацыя, найчасцей ЖКГ, якая разбірае дом на дровы. Драўніна ідзе на ацяпленне бальніцы, іншых сацыяльных устаноў, што знаходзяцца ў вёсках. Шыферы і фундаменту, як правіла, камунальнікі таксама знаходзяць прымяненне. Для ўсяго, што застаецца, выкопваецца яма-катлан, у якую ссоўваюцца рэшткі былой пабудовы.

У вёсцы Стральцы экскаватаршчык Анатоль Сёкач якраз займаўся ўладкаваннем былога ўчастка. Аб тым, што тут была гаспадарская сядзіба, нагадвалі здзічэлыя клубніцы, якія і ў буйной траве дружна зацвілі насуперак імкненню зраўняць з зямлёю ранейшы агарод...

Жыхар вёскі, дэпутат сельсавета Іосіф Зубік таксама паспрыяў навіданню парадку на вуліцы. Многія з нашчадкаў гаспадароў пакінутых дамоў — таварышы па школе, а то і аднакласнікі Іосіфа Іосіфавіча. Ён звязваўся з імі,

Старшыня Крывошынскага сельсавета дэпутатаў Юрый ЧАРАНКЕВІЧ (справа) на плячоўцы, дзе зносяць дом.

прасіў класці дакументы, якія далі б права сельвыканкаму распарадзіцца маёмасцю. Некаторыя, праўда, праявілі адказнасць і самастойна разабралі бацькоўскія хаты. Такім чынам у Стральцах засталіся толькі тыя пабудовы, якія даглядаюцца і падтрымліваюцца законнымі ўладальнікамі. Яшчэ вясковы дэпутат сказаў, што, на яго думку, заканадаўства ў нас занадта лаяльнае па гэтым пытанні. Ён даваў бы толькі год на роздум пра далейшы лёс і ўступленне ў правы спадчынніка, а далей права распараджацца атрымлівала б мясцовая ўлада.

Новы статус былога жылля

Старшыня Ганчароўскага сельсавета дэпутатаў Уладзімір Плескацэвіч расказаў пра яшчэ адну форму ўладкавання старых дамоў. Так, у вёсцы Набярэжная іх ахвотна купляюць. І прычынай таму найперш Мініцкае вадасховішча. Вадаём славіцца ў акрузе добрай рыбалкай, ды і месца адпачынку надзвычай прыгожае. Возера відаць нават

з вокнаў асобных дамоў. Дык чаму ж іх не купляць? Трэба сказаць, тут і цана на іх трымаецца стабільная.

Напрыклад, жыхар Баранавіч Міхаіл Луціч набыў зусім старэнькую хату. А сёння яна выглядае ўжо даволі прывабна. «Дом падымалі, залівалі новы фундамент, сцены ўмацоўвалі», — расказвае Міхаіл Анатолевіч. Бярвенні, моцна паедзеныя шашалем, зрабілі своеасаблівай «фішкай». Зараз у доме паявіліся новыя столы і падлога, абсталяванае памяшканне пад кухню і санвузел, дабудаваная тэраса. З часам у гаспадары паявіцца цудоўны загарадны дом для адпачынку... Дарэчы, Міхаіл Луціч тут не адзіны новы гаспадар, у яго ўжо ёсць суседзі не толькі з Баранавіч, але і з Масквы. Яны таксама купілі старыя дамы ў вёсцы.

Старшыня сельвыканкама Уладзімір Плескацэвіч кажа, што ў іх ёсць яшчэ некалькі маляўнічых вёсак, куды не даехалі гараджане-пакупнікі. І сёння мясцовая ўлада думае аб формах рэкламы, бо грэх жа зносіць былое жыллё там, дзе яно яшчэ можа паслужыць людзям.

У Жарабковіцкім сельсавеце старыя хаты купляе гаспадарка. Такая практыка склалася даўно, яшчэ з часоў, калі мясцовым калгасам кіраваў вядомы на Брэстчыне аграрый Віталь Бусько. Ён ніколі не сляіў у новы калгасны дом работніка, пакуль той не прайшоў « каранцін » у старой вясковай хаце. Калі сям'я зарэкамендавала сябе як руплівыя акуратныя гаспадары, ім давалі камфортнае жыллё. А некаторыя потым і самі не хацелі пе-

У адзін з іх завіталі. Маладыя гаспадары Карына і Мікалай Рапрынцавы з задавальненнем паказалі жыллё. Аказалася, абое прыехалі з Данецкай вобласці. Сельскагаспадарчы тэхнікум, у якім яны вучыліся, закрываўся, маладыя людзі змаглі працягнуць вучобу ў Ляхавіцкім аграрным каледжы. Мікалай атрымаў спецыяльнасць ветэрынара, уладкаваўся на работу ў гаспадарку. Сям'і далі дом, які сельгаспрадпрыемства адрамантавала.

Новае жыццё хаты ў в. Набярэжная.

раходзіць у мураваны асабняк, заставаўся ў драўляных. І цяперашні **дырэктар ААТ «Жарабковічы» Антон БУЛАТЫ** традыцыю не проста працягнуў, а лічыць яе адным з добрых спосабаў вырашэння жыллёвага пытання.

— За апошнія пяць гадоў купілі каля 30 дамоў у вёсках, — гаворыць Антон Тадэвушавіч. — Зусім трухлявыя пайшлі на дровы, а лепшыя мы рамонтую і засяляем у іх работнікаў. У былых вясковых хатах у нас зараз жывуць, жывёлаводы, механізатары.

На адной толькі вуліцы цэнтральнай сядзібы гаспадаркі мы налічылі больш за паўдзясятка такіх дамоў.

— У доме да нашага прыезду ўжо быў праведзены рамонт: памянлі вокны, дзверы, паклеілі шпалеры, правялі ваду і ацяпленне, — расказвае Карына. — Мы толькі мэблю сваю паставілі. Дом вялікі, прасторны, дачушцы тут падабаецца, мы проста шчаслівыя, — працягвае маладая гаспадыня.

Сельгаспрадпрыемства робіць поўны рамонт і выдзяляе працаўнікам такія дамы ў якасці службовага жылля. Але ў гаспадароў ёсць права з часам выкупляць іх ва ўласнасць.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
yackevich@zviazda.by
Ляхавіцкі раён.

ПРАБЛЕМАЯ НЕРУХОМАСЦЬ

КАЛІ БУДЫНАК СТАНОВІЦЦА НЕБЯСПЕЧНЫМ

Работнікі пракуратуры высветлілі шмат «нерухомах праблем». Без уладальнікаў будынкі разбураюцца, часцяком знаходзяцца ў аварыйным стане. Бывае, становяцца і месцам застоляў і начлегу для бяздомных. Пры гэтым «мёртвая» нерухомасць нават не ўключаецца ў адпаведныя спісы аб'ектаў, якія не выкарыстоўваюцца.

— Парушаюцца патрабаванні Указа Прэзідэнта «Аб парадку распараджэння дзяржаўнай маёмасцю». Падобныя аб'екты доўгі час незапатрабаваныя і потым руйнуюцца...

Парушаецца заканадаўства і пры афармленні адпаведных дагавораў куплі-продажу, актаў аб прыёме-перадачы маёмасці і іншых дакументаў. Мясцовыя ўлады не заўсёды ажыццяўляюць належны кантроль за выкананнем абавязковых умоў адпаведных дагавораў. Своечасова не вырашаюцца пытанні прыцягнення вінаватых да адміністрацыйнай адказнасці. І маёмасць у камунальную ўласнасць не вяртаецца, — расказвае **Марына ЗАПРУДСКАЯ, пракурор аддзела па наглядае за выкананнем заканадаўства і законнасцю прававых актаў пракуратуры Віцебскай вобласці.**

ЗВЯЗДА

Паралельна парушаецца Дырэктыва Прэзідэнта №1 «Аб мерах па ўмацаванні грамадскай бяспекі і дысцыпліны». У будынках, якія, зразумела, не ахоўваюцца, выпіваюць і спяць бяздомныя.

У вёсцы Двор Бабча Лепельскага раёна бібліятэку пабудавалі ў 1960-я. Не выкарыстоўваецца яна каля 7 гадоў. Будынак стаў месцам, дзе бавілі час грамадзяне, якія вядуць асацыяльны лад жыцця. Работнікі пракуратуры падчас рэйду ўбачылі пустыя бутэлькі ад спіртнога, смецце і г. д. Яны сфатаграфавалі і прабоіны ў падлозе, і вокны без шкла... Разбураныя канструкцыі будынка небяспечныя.

Аналагічнае адбываецца і ў былой сельскай бібліятэцы ў вёсцы Матэрына Лепельскага раёна. Яе неаднаразова выстаўлялі на продаж праз аўкцыён. Аднак не купілі.

— Пасля гэтага захаванасць будынка не забяспечвалася. Дзверы і вокны былі адчыненыя. Былая ўстанова культуры ператварылася ў нелегальную «чарачную». І яе «кліенты» істотна пашкодзілі памяшканні. Падлогі, сцены і дах у аварыйным стане. Пры гэтым праблемная нерухомасць знаходзіцца ў цэнтры населенага пункта, — канстатуе ў раённай пракуратуры.

А ў гарадскім пасёлку Бягомль у аварыйным стане былі цэх дрэваапрацоўкі арганізацыі ЖКГ. Гэтая нерухомасць доўгі час не эксплуатаецца. Дах разбураецца, часткова

Фота Анаталія КІШЧУКА.

адсутнічаюць сцены... І ўсякае можа здарыцца, калі нехта ўвойдзе ўнутр, бо ёсць небяспека траўміравання.

Работнікі пракуратуры вынеслі кіраўнікам органаў улады, суб'ектаў гаспадарання 11 прадстаўленняў і прадпісанняў. Вінаватых павінны быць прыцягнутыя да дысцыплінарнай адказнасці.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@zviazda.by